

Batthyány-örökmécses

NEMZETI ÖRÖKSÉG
INTÉZETE

NÖRI FÜZETEK 27.

NÖRI FÜZETEK

A Nemzeti Örökség Intézete (NÖRI) fontosnak tartja a tevékenységi köréhez kapcsolódó helyszínek (nemzeti és történelmi emlékhelyek, nemzeti sírkert, fontos műemlékek), továbbá az emlékezettel és annak ápolásával összefüggő témák bemutatását. Az alsorozatokra tagolódó, egységes megjelenésű kiadványsorozat célja, hogy az érdeklődő közönség számára elérhető áron rövid, ám tartalmas tájékoztatást nyújtson Magyarországon kulturális helyszíneiről.

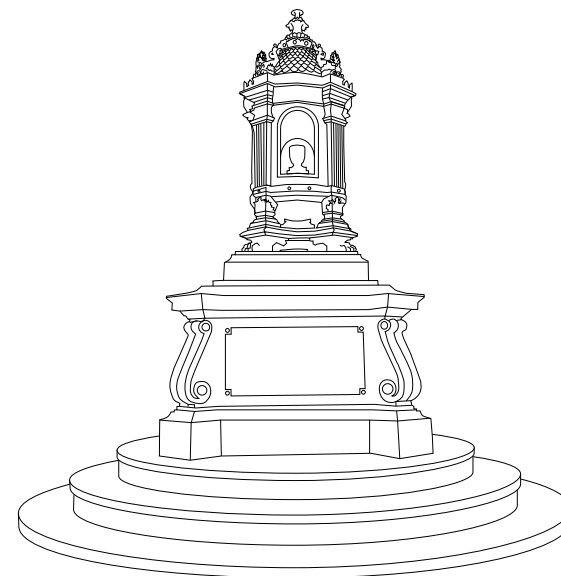

TÖRTÉNELMI EMLÉKHELYEK SOROZAT

A történelmi emlékhelyek az emlékezet olyan fontos helyszínei, amelyek nemzeti, felekezeti, regionális vagy kisebbségi szempontból kiemelkedőnek minősülnek. Bár gyakran fontos építészeti alkotások, nem elsősorban műemléki szempontok alapján számítanak jelentősnek, hanem történelmi szerepük miatt. Lehetőséget nyújtanak arra, hogy az oda látogatók felidézzék a magyar történelem sorsfordító eseményeit, tragédiáit, dicső pillanatait. Jelenleg negyvenkilenc történelmi emlékhely található az országban, amelyek jelentőségét kormányrendelet ismerte el. A Nemzeti Örökség Intézete egyik kiemelt feladata a történelmi emlékhelyek ismertebbé tétele, ezt a célt szolgálja a NÖRI FÜZETEK keretében megjelenő alsorozat is, amely a történelmi emlékhelyeket mutatja be.

Az emlékhelyeket egységes, művészi igénnyel megformált stílék jelölik, amelyek mintegy felkiáltó jelként hívják fel a látogatók figyelmét arra, hogy Magyarország és a magyar történelem különleges helyszínein járnak. A stílében található kettős csomót, azaz a nemzeti és történelmi emlékhelyek közös logóját a magyar királyi jogar tetején található motívum inspirálta. Egyszerre fejezi ki az összetartozást, illetve utal arra, hogy közös feladatunk az emlékhelyek, illetve a múlt értékeinek védelme.

Batthyány-örökmécses

NÖRI FÜZETEK 27.

[TÖRTÉNELMI EMLÉKHELYEK]

NEMZETI ÖRÖKSÉG INTÉZETE
BUDAPEST, 2021

FELELŐS KIADÓ
Radnainé dr. Fogarasi Katalin, főigazgató

SZERKESZTŐ
Gyökös Eleonóra

SZÖVEG
Nemzeti Örökség Intézete

FOTÓK
Bajory Á. Rita (borítóbelső)
Both Balázs (6., 18. oldal)
Gedai Csaba (10–11., 15–16. oldal)

ARCHÍV KÉPEK
Arcanum Digitális Tudománytár/adplus.arcanum.hu (14. oldal)
Fortepan (17. oldal)
Wikimedia Commons (5., 8., 12. oldal)

TIPOGRÁFIA ÉS TÖRDELÉS
Integro Studio
(Általános MB Kft.)

NYOMDAI ELŐKÉSZÍTÉS ÉS KIVITELEZÉS
DUNA-MIX Kft.
2600 Vác, Barabás M. u. 1.

Felelős vezető: Szakolczai Lóránt ügyvezető igazgató

Nemzeti Örökség Intézete © 2021

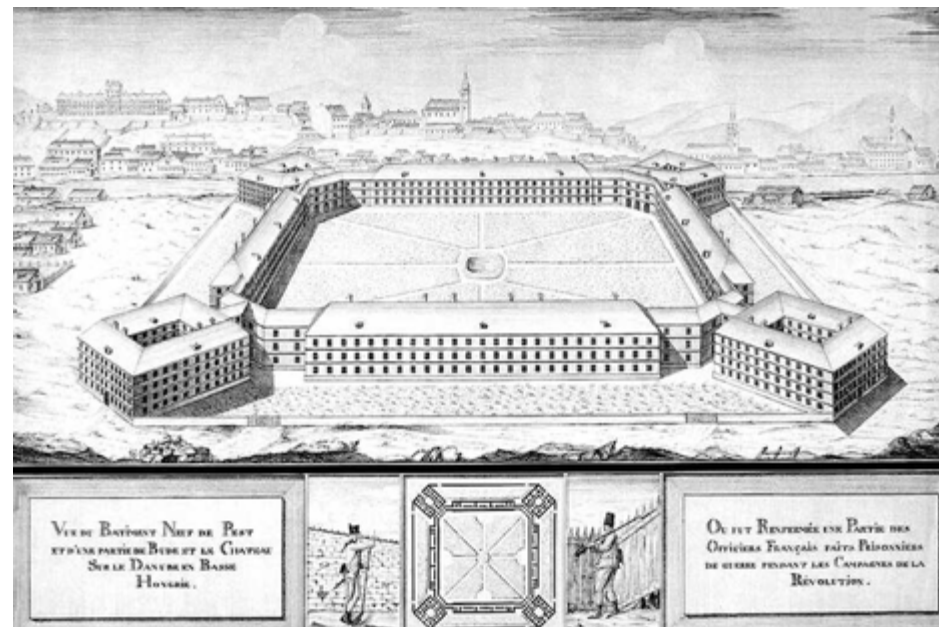
ISSN 2630-8061 (NÖRI FÜZETEK) | ISSN 2630-8118 (TÖRTÉNELMI EMLÉKHELYEK)
ISBN 978-615-5890-31-4

„A TETTHELY”

Az 1848–49-es szabadságharc leverését kegyetlen megtorlás követte. Bár a köz-katonák amnesztiát kaptak, sokakat besoroztak a császári seregbe, a magasabb rangú tiszteket, tisztviselőket pedig hadbírórság elé állították. Elsőként „a főbűnösöket” vették elő: Olmützben gróf Batthyány Lajos volt miniszterelnököt, Aradon pedig a honvédsereg önálló seregtestet vezénylő tábornokait és főtisztjeit ítélték el. A magyar nemzeti emlékezet tragikus dátuma a tizenhárom katonai vezető 1849. október 6-i aradi kivégzése. Julius Jacob von Haynau véres bosszút állt a magyar sza-

badságharcért: a bécsi forradalom és La-tour hadügyminiszter meggyilkolásának évfordulójára időzítette a kivégzéseket. Az emlékezet a vértanúk között tartja számon gróf Batthyány Lajos reformkori politikust, az első független felelős magyar kormány miniszterelnökét is, akit ugyanezen a napon végeztek ki Pesten, az Újépület-kaszárnya (*Neugebäude*) falánál.

Kivégzése előtt az Újépület börtönében őrizték, golyó általi halálának helyszínét a kiegészítés (1867) után mindig koszorú jelölte a földön. Az eseményre 1926 óta örökmécses emlékeztet a lipótvárosi Báthory, Aulich és Hold utcák torkolatában

Az Újépület háttérben a budai oldallal 1800 körül, Coquereau rajza

lévő téren. Az 1848–49-es forradalom és szabadságharc leverése után tömegével zárták az Újépületbe a magyarokat. Fala-inál 1849 júliusa és 1850 januárja között több, mint két tucat embert ítéltek el és végeztek ki a szabadságharcban betöltött szerepe miatt. Az épületben székelő pesti hadbíróság 1849 és 1855 között több ezer ember ellen folytatott politikai okokból eljárásokat, így az örökmécses voltaképp a dinasztikus érdekek vezérelte megtorlás valamennyi áldozatára emlékeztet.

A II. József szándékából emelt Újépület nagyjából a mai Szabadság tér területén állt, építését 1786-ban kezdték meg Isidore Canevale tervei alapján, Hild János vezetésével. Hild József, a későbbi híres építész is itt szerezte első munkatapasztalatait. A kétemeletes építmény négy sarkán háromemeletes, négyszög alakú, bástyaszerű épületrészeket alakítottak ki. A falak egy hatalmas, négyszögletes belső udvart vettek körbe. Az építményt a város akkori szélén jóval túl, futóhomok borította

pusztaságon emelték, és a napóleoni háborúk átmenetileg gátolták a befejezését. 1793 és 1796 között francia tiszteket tartottak benne fogva. Az épület befejezése csak 1814-től került ismét napirendre, és laktanyává alakították.

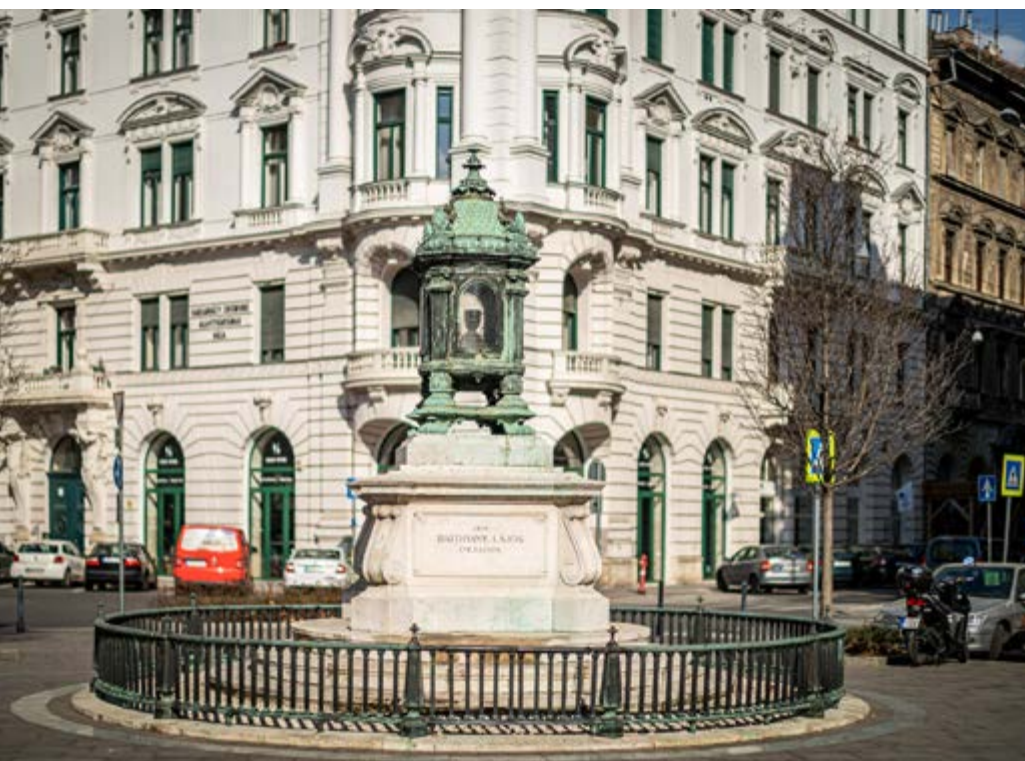
Az óriási épület ezután évtizedeken keresztül az osztrák abszolutizmus szimbólumaként terpeszkedett a város közepén. Miután kaszárnya-funkciója a kiegyezést követően megszűnt, felmerült, hogy nyomda vagy árvaház lesz, ám végül elbontása mellett döntöttek, ami 1897-ben kezdődött. A közelben épülő Országház miatt felértékelődött területen alakították ki a Szabadság teret. A tér arculatát mai is meghatározzák az akkoriban emelt épületek: az Alpár Ignác tervezte Tőzsdepalota (1907), a Magyar Televízió későbbi székháza (1955 és 2006 között), vele szemközt pedig – szintén Alpár tervei alapján – a Magyar Nemzeti Bank (akkor Osztrák-Magyar Bank).

BATTHYÁNY LAJOS EMLÉKEZETE

A főváros lakossága tudott arról, hogy sok más letartóztatott mellett Batthyány Lajos is fogoly az Újépületben, de abban bíztak, hogy Komárom kapitulációja után kegyelmet kap. Batthyányt a Pragmatica Sanc-

tio megsértésével vádolták, állítván, döntő szerepe volt abban, hogy Magyarország Ausztriától elszakadt. A közvélemény éppen az ellenkezőjét gondolta, így a halálos ítélet végrehajtása megdöbbenést keltett. A kivégzést követően Batthyány holtteste a pesti belvárosi ferences templom kriptájába került, ahol titokban temették el, sírját mindössze egy befelé fordított vörösmárvány tábla jelölte a monogramjával. Az önkény enyhülésekor, az 1861. április 6-án összeült országgyűlés korelnöke, gróf Esterházy Mihály emlékezett a rendíthetetlen hazaszeretetének áldozatul esett gróf Batthyány Lajosra és vértanú társaira.

Horváth Mihály háromkötetes munkája (*Magyarország függetlenségi harcának története 1848 és 1849-ben*, Genf, 1865) szerint Batthyányt a nemzeti jogok és államélet megtestesítőjeként küldték a halálba, felségárulás ürügyével. Az ítélet által kiváltott nemzetközi felháborodás miatt az osztrák kormány később is mereven elzárkózott a rehabilitációjától. Mivel a kegyetlen ítéletet az azóta is regnáló császár- király idején hajtották végre, a kormány még a kiegyezés után sem vállalhatta a volt miniszterelnök újratemetését. A főváros is csak közegészségügyi szempontra, a templomi sírboltok felszámolására hivatkozva szervezhette meg. A tömegek által kísért gyászszertartás üzenete szerint az alkotmányos politikát folytató

Az örökmécses napjainkban

Gróf Batthyány Lajos kivégzése, litográfia az 1850-es évekből

Batthyány halála a „rossz tanácsadók” felelőssége, ugyanakkor méltányolni kell az emlékezés lehetőségét, amelyet az alkotmányosság helyreállítása tett lehetővé.

1870 után Batthyány történelmi személyiségként is megjelenhetett a hazai nyilvánosság előtt. Barabás Miklós *Történelmünk korszakalkotói 1871* című litográfiája gróf Széchenyi István és Kossuth Lajos között ábrázolta. A nemzet díszes mauzóleumot emelt dicső vértanújának (1874). A Schickedanz Albert tervezte

neoreneszánsz mauzóleum a mai Fiumei úti sírkert első monumentális sírpítménye volt (a Batthyány-mauzóleumot a 6. NÖRI Füzet mutatja be). Ha a sírbolt eredeti terve valósul meg, Batthyánnak lett volna először szobra a fővárosban neves kortársai közül, ám a közadakozásból nem folyt be a szükséges összeg. Hamarosan Eötvös József (1879), Széchenyi István (1880), Petőfi Sándor (1882), Deák Ferenc (1887) kapott szobrot Budapesten. Zala György szobrászművész ugyan javasolta, hogy Andrássy Gyula lovasszobrának párjaként

az új Országház északi oldalán állítsák fel Batthyány Lajos lovasszobrát (1900), ám a felvetés nem valósult meg. Batthyánnak végül egykori állandó vidéki lakhelyén, Iktvárott állítottak szobrot a falu iskolaigazgatójának adománygyűjtése révén (Bory Jenő, 1913). Batthyány sokáig egyetlen egészalakos nyilvános szobra így kastélykertje leválasztott sarkában állt, avatásán csak az ellenzék vett részt.

Gróf Batthyány Lajos emlékezetének kutatója, Urbán Aladár történész mutatott rá egy korabeli vélekedést felidézve, hogy Batthyány mártírúma eltakarta az embert és a politikust. Ugyan utcát nevezték el róla 1879-ben a budai Vizivárosban, majd 1905-ben az Országházzal átellenes tér kapta meg a nevét, önálló szobra továbbra sem lett. Kivégzésének helyét inkább örökmécsessel kívánták megjelölni (1905), mert ez a forma jobban megfelelt a közösségi kegyeletnyilvánítás, a nemzeti gyász és emlékezet kívánalmainak. Az Országháznál álló, még a világháború előtt megrendelt, de csak jóval utána felállított Kossuth-szoborcsoport (1927) Kossuthot a Batthyány-kormány alakjai közt ábrázolja: a vértanúhalált halt miniszterelnököt Horvay János lehorgasztott fejjel, kezében törvénykönyvvel ábrázolta. A testtartás teljesen idegen volt Batthyány személyiségétől, annál jobban kifejezte mártírúmat. Batthyány hiteles képe csak lassan bonta-

kozott ki az első világháború utolsó éveiben és a két világháború között. Károlyi Árpád Batthyány perének titkosított iratait feldolgozó munkája (*Németújvári gróf Batthyány Lajos első magyar miniszterelnök főbenjáró pöre I-II.*, Budapest, 1932) Batthyányt az uralkodóhoz lojálisabbnak és Kossuthal ellenségesebbnek ábrázolta, mint a mai álláspont. Károlyi mutatott rá ugyanakkor, hogy Haynau volt az, aki megakadályozta, hogy Batthyány kegyelmi kérvénye a fiatal császár elé kerüljön. Így a kivégzésben nem is az udvar, hanem a teljhatalommal felruházott, bosszúszomjas főparancsnok felelősségét állapította meg. Ez a munka bizonyította be azt a közvélekedést, miszerint Batthyány koncepciós per áldozata lett. Mintegy tíz évvel később avatták fel a Károlyi-palota (ma Petőfi Irodalmi Múzeum) oldalfalán Batthyány Lajos ottani elfogatásának (1849. január 8.) emléket állító domborművet, Ispánky József alkotását (1941).

Batthyány Lajos nevét soha nem tűzte az országot kormányzó politikai erő a zászlajára: megítélését hosszú évtizedekre tragikus halála határozta meg, valamint az, hogy történelmi szerepét halála pillanatától elhomályosítani igyekezett az elnyomó rendszer. A liberális arisztokrata ugyanakkor maga is megvetette a népszerűséget. Vezető szerepét nem vitatták, de lelkes követők sem vették körül.

A főváros első Batthyány-emlékhelye, a Batthyány-mauzóleum

A Batthyány-kormány, Barabás Miklós litográfiája, 1848

Személyisége tiszteletet parancsolt, ám kortársai és az utókor számára megközelíthetetlen maradt. Habsburg Birodalmon belüli alkotmányos önkormányzatra, vagy perszonalunióra törekvő politikája a Deák Ferenc nevével fémjelzett kiegyezéshez képest túl sok volt, a Kossuth Lajoséhoz kötődő függetlenséghez képest viszont túl kevés, a Monarchia felbomlásával pedig értelmét veszítette. A Horthy-korszakban Széchenyi István alakja lett forradalomellenes üzenettel kultusz tárgyává, a második

világháború után pedig a forradalmi Kossuthot eszményítették a kommunisták. A propaganda vakfoltjára eső Batthyány alakjával a Kádár-korszak végén már érdemben foglalkozhattak a történészek. Születésének 175. évfordulóján (1982) foglalmazták újra Batthyány Lajos történelmi jelentőségét, az ezirányú kutatások az 1990-es évekre teljesedtek ki. Egy olyan államférfi alakja bontakozott ki a kutatásokból, aki sokat áldozott első modern alkotmányunk létrejöttéért, végül pedig az életét adta érte. Ezt a felfogást tükrözi

Stremeny Géza 2008-ban felállított Batthyány-szobra az egykori miniszterelnök nevét viselő téren.

„LÁNGBÓL FARAGOTT SZOBOR”

A főváros 1905-ben, az Újépület bontása után határozta el, hogy emlékművet állít az ott egykor kivégzett miniszterelnöknek. Visszaemlékezések szerint az örökmécses gondolata a *Pesti Napló* szerkesztőségében fogant egy október 6-i estén, amikor a munkához látó újságírók a nap eseményeinek hatására „Jó volna, ha” kezdetű gondolatokat vetettek fel egymás közt. A *Pesti Napló* kiadója, Surányi József, aki tagja volt a törvényhatósági bizottságnak, indítványt terjesztett elő az egyik „ötlet”, a Batthyány emléket hirdető örökmécses felállítására. A főváros közgyűlése azonnal elfogadta az indítványt. A *Pesti Napló* elkezdte népszerűsíteni az első szobrot, amelyet nem kőből, hanem lángból fognak „faragni”.

Az emlékműre nyolc tervet készített az építészeti hivatal, majd a Mérnök- és Építészegyesület írt ki pályázatot. A pályázat örökmécses tervezésére szólt, ez pedig újdonságnak számított a korszakban, hiszen a vallási jellegű örökmécseseken kívül ez az emlékműtípus nem volt elterjedt,

sőt előbbire is a középkori német földről, Angliából és Bretagne-ból említett példákat a korabeli sajtó. Az egyszerű, ám monumentális alkotások a gyász komor fenéjét jelentették meg, és még az arcképet sem hordozták annak, akinek az emlékét őrizték. Az Ybl-éremmel együtt az első díjat Pogány Móric „*Magyar lelkemért*” jellegű terve kapta, Foerk Ernő lett a második. 16 terv közül ezt a kettőt ítélték megvalósításra alkalmasnak. Pogány Móric építészeti feladatként fogta fel a témát, Foerk Ernő inkább iparművészeti jellegű alkotást képzelt el.

Pogány Móric győztes tervén az örökmécses egy 10 méter magas obeliszk foglalja magába. A vésett magyar motívumokkal díszített oszlop alján „virágáldozatokra” alkalmas oltár, négy sarkán pedig a toronnyal összeforrott, eltakart arcukkal bánatot sugárzó nőalakok állnak. Az oszlop felső részén liliomos rács mögött ég az örökmécses lángja, Batthyány ártatlanul elszenvedett halálának jelképére. A mécses, illetve a világító test könnyebb kezelése céljából az emlék hátsó oldalára egy díszes vasajtóval elzárt bejáratot terveztek. Az obeliszk eredeti nagyságú mintáját 1909-ben készítették el, és a tervezett helyen fel is állították. Bár sikere volt, időközben felmerült, hogy majd csak az alsó része készüljön kőből, felső része színes eozin legyen. Az elgondolás tetszett az il-

A Batthyány-örökmécses eredeti terve, Pogány Móric, Vasárnapi Ujság, 1907. március 17

letékes bizottságnak, a belügyminiszter pedig hozzájárult a költséghez, véglegesítése mégsem valósult meg, az ideiglenes építményt pedig hamarosan lebontották. A háború miatt csak 1925-ben született döntés az örökmécses felállításáról.

AZ EMLÉKHELY

Az eredeti terv megvalósítására nem volt elegendő pénz, és az obeliszkforma sem tűnt időszerűnek, ezért Pogánytól újabb terveket kértek. Ezek közül a klasszicizáló stílusú, egyszerű talapzatra helyezett lámpás tervét fogadták el. A monumentális obeliszknél jóval meghittebb kompozíció végül 1926-ra készült el a főváros közönségének adományaiból. A hazafias célra tekintettel a fémárugyár önköltségi áron alul készítette el a mécsestartót, és Pogány Móric sem kért tervezői díjat.

Három lépcsőfokkal körülvelt 2,5 méter magas mészkőtalapzaton helyezték el a mécsestartót. 96 százalékos vörösréz-ből készült, kiöntötték, de aprólékos utómunkát is végeztek rajta vésővel. A 180 centiméter magas, 4 lábon álló, 750 kilogrammos mécsestartó bíborszínű üveg-poharat rejt. Négy oldalán vastag metszett üvegeken át látszik a vörös üvegmécs különös, tompított, elektromos fénye. A templomi áhítatot árasztó bíbor láng a korabeli sajtó szerint „egy vörös vércsepp illúzióját” keltette, mintha „Batthyány Lajos elhullajtott vére ragyogna példaképp a késő nemzedék előtt”. Az örökmécses talapzatának négy oldalán feliratok láthatók: „Gróf Batthyány Lajos emlékezetének. – Emelte Budapest székesfőváros közönsége, 1926. – Itt szenvedett vértanúhalált

Magyarország első felelős miniszterelnöke. – 1849. október 6.” Az emlékművet övező alacsony fekete rács is fokozza az örökmécses komor, fenséges hangulatát.

Az örökmécsesest egyik utolsó, még életben lévő 1848-as honvéd, az akkor 96 éves Lebó István, továbbá a mártír miniszterelnök leszármazottai, a kormányt képviselő Klebelsberg Kunó vallási és közoktatásügyi miniszter, valamint Horthy Miklós kormányzó jelenlétében avatták fel 1926. október 6-án. Sipőcz Jenő, Budapest polgármestere beszédében szembeállította Magyarország Batthyány által képviselt függetlenségének eszméjét a trianoni Magyarország felemás függetlenségével. Az Országos Függetlenségi Kosuth-párt avatást követő rendezvényén pedig Nagy Vince nemzetgyűlési képviselő a Habsburg-ellenesség felelevenítésével marasztalta el a királypuccsok támogatóit. Az örökmécses ezt követően minden évben állami koszorúzás színhelye volt a Horthy-korban.

A Batthyány-örökmécses a pesti Petőfi-szoborhoz hasonlóan Magyarország függetlenségének egyik jelképévé vált, többször szolgált utcai demonstrációk színteréül. A második világháború kitörését követően, 1941. október 6-án sajátos megemlékezés történt az örökmécsesnél: Batthyány kapcsán a fiatalok tüntetése

az osztrákokon keresztül az Ausztriát bekebelező Német Birodalom ellen irányult. Ez volt az első eset, amikor az emlékműnél nem az első miniszterelnök mártíriumára emlékeztek. A kommunista érában hivatalos megemlékezést egyáltalán nem tartottak az örökmécsesnél. 1956. október 6-án Rajk László és három társa újratemetésén kétszázezer fő emlékezett a kivégzettekre, és tüntetett a Rákosi-rendszer

Az örökmécses a 2010-es évek elején

ellen a mai Fiumei úti sírkertben. Este a budapesti egyetemi diákság egy része a Batthyány-örökmécsesnél folytatta a megmozdulást. Az 1848–49 előtt is tisztelgő és arra sokban utaló 1956-os forradalom és szabadságharc megtorlását kivitelező Kádár-rendszer számára a korábbi forradalomra való emlékezés egyértelmű fenyegetést jelentett. Március tizenötödike az 1970-es évektől vált a rendszerrel

Az örökmécses a 2010-es évek elején

szembeni ellenállás jelképévé. A hatalom taktikusan inkább maga szervezett megemlékezéseket az 1848–49-es emlékműveknél.

Batthyány születésének 175. évfordulóján (1982) még hivatalos koszorúzás volt az emlékműnél, 1983 és 1988 között azonban már a rendszer demokratikus ellenzékének tüntetése is érintették. 1988. március 15-én háromezres tömeg előtt követeltek békés átmenetet, „szabadságot, alkotmányt” az örökmécsesnél. Október 6-án a Fidesz hívására öt-hatszáz fő jelent meg az örökmécsesnél, ahol az „1849. október 6. – 1958. június 16.” feliratos nemzeti színű zászló mellett az aradi tizenhárom és Batthyány Lajos gyászszalagos képe is megjelent. Az 1956-ra emlékező rendezvényekre érzékenyebben reagált a hatalom. A Történelmi Igazságtételi Bizottság Nagy Imre és társai kivégzésének 30. évfordulójára (június 16.) kezdeményezett tüntetést az Új köztemető 301-es parcellájától a Batthyány-örökmécsesig. Útlezárás akadályozta meg az örökmécseshez jutást, az ott gyülekezők közül pedig többeket előállítottak. Az 1956-os forradalom és szabadságharc 32. évfordulóján száz-százötven fős tömeg tartott a Március 15. tér és az örökmécses felé, odajutásukat azonban a rendőrség megakadályozta. Az aktuálpolitikai kérdések mellett 1849 és 1956 párhuzamba állítása jelent meg

1989-ben is, amikor hatalmas tömeg gyűlt össze az emlékhelynél március idusán. Így került egymás mellé Batthyány Lajos és Nagy Imre, valamint Haynau és Kádár alakja, s vált az örökmécses egyszerre két eltiport magyar szabadságharc emlékhelyévé a rendszer végóráiban. A Batthyány Lajosnak szentelt örökmécses a 2008-as szoborállításig az egyedüli köztéri Batthyány-emlékmű volt Budapesten, a hozzá kötődő eseményeken végigtekintve pedig egyfajta ellenemlékezeti ponttá vált.

Tüntetés az örökmécsesnél 1988. március 15-én

A Nemzeti Kegyeleti Bizottság előterjesztése alapján 2001-ben a magyar kormány október 6-át rendeletileg nemzeti gyásznappá nyilvánította. Ezen a napon a Magyar Köztársaság Országház előtt álló lobogóját ünnepélyes keretek között, katonai tiszteletadással vonják fel, majd félárbocra eresztik, ahogy a többi állami lobogót is. Bizonyos középületekre gyászlobogót függesztenek. A fővárosi állami ünnepség állandó helyszíne a Batthyány-mauzóleum, amelynél a résztvevők koszorúzással

és néma főhajtással tisztelegnek a hősök emléke előtt, de a Batthyány-örökmécsesenél is rendszeresen a megemlékezések, és a forgalom lezárásával egész nap lehetőséget biztosítanak gyertyagyújtásra a helyszínen.

Az emlékmű városrendezési szempontból remekül illeszkedik a környezetébe: a térbe torkolló utcákról kiváló perspektíva nyílik rá. A Batthyány-örökmécses bronzszerkezetét 1985-86-ban leemelték és felújították, 2014-ben pedig az emlékhely

körüli „elhanyagolt parkoló” helyett reprezentatív teret alakítottak ki nemes anyagok felhasználásával, hogy méltó módon lehessen emlékezni a mártírhaltalt miniszterelnökre és az aradi vértanúkra. Környezetébe modern utcabútorok kerültek, az oda vezető Aulich és Hold utcák is megújultak. Az emlékmű egy gránitból készült körgyűrűt kapott, ahol a megemlékezők elhelyezhetik mécseseiket, gyertyáikat.

Az örökmécses talapzata

NÖRI FÜZETEK

MEGJELENT

[FIUMEI ÚTI SÍRKERT]

1. Az Apponyi-hintó
6. Batthyány-mauzóleum
7. Deák-mauzóleum
8. Kossuth-mauzóleum
13. Az első világháborús emlékmű
14. Ganz-mauzóleum
16. Falsírboltok
17. Nemzeti Emlékezet Múzeuma
22. Árkádsorok

[TÖRTÉNELMI EMLÉKHELYEK]

4. Széphalom
11. Sárospatak
12. Vizsoly
15. Keszthely
18. Visegrád
20. Muhi
24. Szarvas
27. Batthyány-örökmécses

[NEMZETI EMLÉKHELYEK]

2. Fiumei úti sírkert
3. Mohács
5. A Nemzeti Gyászpark és a Kisfogház
9. Pannonhalma
10. Az Országház és környéke
23. Szigetvár
26. Nagycenk, Széchenyi-kastély

[SALGÓTARJÁNI UTCAI ZSIDÓ TEMETŐ]

19. Lajta Béla művei a temetőben

[KEGYELETI KULTÚRA]

21. Mártírsírok kutatása.
Boldog Sándor István ereklyéi
25. Gyászetikett. A temetői viselkedés kultúrája

TERVEZETT MEGJELENÉSEK

[FIUMEI ÚTI SÍRKERT]

Római katolikus mementók

[TÖRTÉNELMI EMLÉKHELYEK]

Fertőd

[NEMZETI SÍRKERT]

Rendhagyó nemzeti panteon
Olimpikonok sírjai

Megvásárolható a Fiumei úti sírkert Infópontjában, illetve egyes emlékhelyeken.

www.nori.gov.hu | facebook.com/nemzetioroksegintezete

Az örökmécsest befogadó tér helyén egykor a 18. században emelt Újépület, az 1848–49-es szabadságharc leverése utáni megtorlást szimbolizáló kaszárnya és börtön fala állt. Itt végezték ki 1849. október 6-án gróf Batthyány Lajost, Magyarország első miniszterelnökét. Idén 95 éve annak, hogy a politikai és történelmi megemlékezések helyszínéként is szolgáló örökmécsest felavatták (1926).

A Nemzeti Örökség Intézete egy másik évforduló előtt is tiszteleg. 20 éve rendelte el a kormány a Nemzeti Kegyeleti Bizottság javaslatára, hogy október 6. nemzeti gyásznapi legyen. Azóta emlékezik meg az állam hivatalosan is a 13 aradi vértanúról és a velük egy napon kivégzett mártír miniszterelnökről.

TÖRTÉNELMI
EMLÉKHELY

[TÖRTÉNELMI EMLÉKHELYEK]